

Nr 201.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överförande till Sverige av vissa sjuka flyktingar m. m.; given Stockholms slott den 8 april 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Gunnar Hedlund.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås — efter framställning av American Joint Distribution Committee — att till Sverige må överföras omkring 25 tuberkulos-sjuka flyktingar jämte högst 25 vuxna och omkring 30 minderåriga anhöriga till dessa.

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj: t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 april 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, fråga om *överförande till Sverige av vissa sjuka flyktingar m. m.* samt anför.

Framställning av American Joint Distribution Committee.

I en av Mosaiska församlingen i Stockholm överlämnad skrivelse den 9 mars 1953 har American Joint Distribution Committee hemställt, att Sverige skall mottaga en grupp judiska flyktingar och »displaced persons» om 25 familjer, av vilka minst en medlem av varje familj är tuberkulossjuk. Skrivelsens innehåll kan sammanfattas sålunda.

Alltjämt är ett betydande antal tuberkulossjuka flyktingar och »displaced persons» omhändertagna av organisationen i Tyskland och Österrike. För dessa måste oundgängligen stadigvarande placering ordnas inom kort. Sverige är ett av de länder, som organisationen räknar med skall samverka för uppnående av detta syfte.

Sedan överenskommelse under föregående år träffades om överförande till Sverige av ett antal tuberkulossjuka flyktingar, har Fordstiftelsen gjort vissa donationer i syfte att möjliggöra för Joint att även i fortsättningen lämna bidrag till länder, som äro villiga att mottaga dess patienter för stadigvarande vistelse.

Joint hemställer nu, att Sverige mottager ytterligare en grupp om 25 familjer, i vilken grupp åtminstone en medlem av varje familj är tuberkulossjuk. Organisationen är beredd att liksom tidigare bestrida kostnaden för en av Sverige utsedd delegation med uppgift att på ort och ställe i Tyskland och Österrike uttaga de flyktingar, som skola överföras hit. Vidare åtager sig organisationen att bestrida alla utgifter för transporter

av de sjuka och deras familjer till deras bestämmelseorter samt att förse dem med erforderliga kläder för den första tiden av deras vistelse i Sverige. Liksom tidigare är Joint villigt att lämna engångsbidrag för varje mottaget fall, nämligen med 1 600 dollars för varje sjuk och 800 dollars för varje anhörig. Slutligen erbjuder sig Joint att ställa medel till Mosaiska församlingens förfogande att användas för lån till de sjuka vid deras utskrivning från sanatorium för att underlätta deras anpassning i Sverige.

Yttranden.

Över framställningen av American Joint Distribution Committee har yttranden avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen, medicinalstyrelsen och statens utlänningskommission.

Arbetsmarknadsstyrelsen erinrar, att styrelsen i samband med en likartad framställning från Joint i mars 1952 om mottagande av flyktingar med hänsyn till arbetsmarknadsläget då icke kunde tillstyrka ett överförande av arbetskraft. Därest av andra skäl en överföring ansåges böra komma till stånd, ville styrelsen ej motsätta sig bifall men anmälde, att det — av tillgängliga uppgifter om de enskildas yrkeskvalifikationer att döma — torde uppstå avsevärda svårigheter att arbetsplacera dessa. Styrelsen anför vidare.

Sedan våren 1952 ha förhållandena på arbetsmarknaden ytterligare skärpts. I dagens läge är det sålunda i flertalet fall inte möjligt att arbetsplacera ens de nyanlända flyktingarna, även om de äro ensamstående, fullt friska och i de för arbetsplacering eljest gynnsammaste åldrarna. I dylika fall har arbetsmarknadsstyrelsen med stöd av bemyndigande i kungl. brev den 9 juni 1950 måst lämna vederbörande dispens från gängse föreskrifter angående arbetslöshetshjälp åt utlänningar och hänvisat dem till beredskapsarbete, då de icke ha kunnat skaffas arbete i öppna marknaden genom arbetsförmedlingen. Med hänsyn härtill måste möjligheterna att arbetsplacera de fall, som avses i skrivelsen från American Joint Distribution Committee, bedömas vara utomordentligt begränsade, särskilt som det nu dessutom gäller familjer, varför bostadsfrågan tillstöter som ett ytterligare spörsmål av synnerligen svårlost art. Arbetsmarknadsstyrelsen anser sig därför icke kunna tillstyrka, att den ifrågasatta överföringen genomföres efter grunder, som medföra, att ytterligare utlänningar måste placeras på arbetsmarknaden.

Medicinalstyrelsen har intet att erinra mot att ifrågavarande tuberkulos sjuka flyktingar mottagas för vård på sanatorium i Sverige, under förutsättning dock att antalet tuberkulossjuka icke överstiger femtio.

Statens utlänningskommission tillstyrker framställningen. Kommissionen utgår härvid från att utväljandet och överförandet till Sverige av ifrågavarande grupp kommer att ske på huvudsakligen samma sätt som tidigare praktiserats beträffande liknande överföringsaktioner.

Departementschefen.

Under de senaste åren har Sverige vid flera olika tillfällen beslutat mottaga tuberkulossjuka flyktingar och anhöriga till dessa. Jag vill erinra om riksdagens beslut härutinnan i anledning av propositionerna nr 137/1950, nr 95/1951 samt nr 2 och nr 231/1952. Av de cirka 310 sjuka flyktingar och 375 anhöriga till dem, för vilkas mottagande medgivande utverkats i nämnda propositioner, har, enligt vad jag inhämtat, hittills anlänt 294 sjuka och 214 anhöriga. I 1953 års statsverksproposition (XI, punkten 139) har Kungl. Maj:t vidare begärt riksdagens medgivande att, till fullföljande av vårt lands humanitära insatser på detta område, ett trettiotal tuberkulossjuka flyktingstudenter finge mottagas i Sverige. Jag anser att Sverige, såsom ytterligare ett led i detta internationella hjälparbete, bör tillmötesgå den av American Joint Distribution Committee nu gjorda framställningen. I enlighet härmed föreslår jag, att omkring 25 tuberkulossjuka flyktingar mottages för vård och vistelse här i landet. Men hänsyn till vad arbetsmarknadsstyrelsen anför bör en restriktiv hållning intagas vid bestämmandet av det antal arbetsföra, som skall medfölja de sjuka. Jag förordar därför, att medgivandet begränsas att avse högst 25 nära anhöriga i arbetsför ålder. För att icke mer än nödvändigt splittra familjeenheter tillstyrker jag, att härutöver cirka 30 barn under 16 år, tillhörande ifrågakvarande familjer, skall omfattas av medgivandet. Med den av mig förordade begränsningen av antalet anhöriga synes något arbetsmarknadsproblem av betydelse icke vara att befara. Flyktingarna bör uttagas efter medicinskt bedömande i varje särskilt fall och med beaktande av möjligheterna att arbetsplacera de anhöriga. Uttagningen bör ombesörjas av en svensk delegation i samråd med Joint.

Efter ankomsten till Sverige bör de arbetsförmögna anhöriga snarast möjligt arbetsplaceras. I mån av behov bör de erhålla omskolning och start-hjälp genom arbetsmarknadsstyrelsen. Beträffande de anhörigas och de sjukas behandling i socialvårdshänsenande bör samma allmänna synpunkter få gälla som tillämpats för jämförliga, tidigare här mottagna flyktingar.

De kostnader, som kan beräknas uppstå, hänför sig till uttagningen av de sjuka och deras anhöriga, transporter till respektive bestämmelseorter i Sverige, läkarbesiktning vid ankomsten till Sverige, på sanatorierna lämnad vård — f. n. beräknad till 20 kronor per dag och person — de anhörigas omhändertagande under viss tid efter ankomsten i avvaktan på arbetsplacering samt starthjälp, eventuell omskolning av vissa anhöriga och omhändertagande av arbetsförmögna anhöriga.

Enligt framställningen har Joint åtagit sig att bestrida kostnaden för uttagning och hittransport. Utgifterna för läkarbesiktning samt omhändertagande och vård av flyktingarna under budgetåret 1953/54 torde kunna uppskattas till cirka 200 000 kronor. Det engångsbidrag, som Joint utfäst sig att lämna, skulle för 25 sjuka och 55 anhöriga uppgå till i runt tal

435 000 kronor och sålunda väsentligt överstiga de sistnämnda utgifterna. För nästa budgetår behöver alltså icke anvisas några medel för dessa ändamål.

Till bestridande av kostnader för starthjälp, uppehälle och omskolning eller omhändertagande av arbetsoförmögna anhöriga synes i första hand böra anlitas de medel, som Joint förklarar sig vilja ställa till Mosaiska församlingens förfogande för dylikt ändamål, och i övrigt de anslag under femte och åttonde huvudtitlarna, varifrån sådana utgifter regelmässigt utgår.

Med hänsyn till de kostnader, som framdeles kan uppkomma för meddelande av vård åt de sjuka flyktingarna, och då det i förevarande fall är fråga om ett relativt stort antal flyktingar, bör riksdagens medgivande inhämtas till den av mig i det föregående förordade hjälpaktionen.

Jag vill till slut nämna, att förhandlingar pågår med Förenta Nationernas flyktingkommissarie om att till Sverige överföra ett tiotal flyktingar av europeisk härkomst från Kina. Kostnaderna för dessa flyktingars uppehälle och vård i Sverige under det första året kan, om Kungl. Maj:t efter närmare utredning finner sig böra tillåta deras hitresa, bestridas från det till Kungl. Maj:ts förfogande stående anslaget till Bidrag till internationell hjälpverksamhet (III, punkten 9).

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att i Sverige må för varaktig vistelse mottagas omkring 25 tuberkulossjuka flyktingar från Tyskland och Österrike jämte högst 25 vuxna och cirka 30 minderåriga anhöriga till dessa.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Fischier.
